Unik i landet

Av Edmund Schilvold

Publisert i Moss Dagblad

Victoria Brand Grønbeck var en av de første som fikk atelier på Røed Gaard. Som daglig leder i Christiania Tapetverksted er hun en av ytterst få håndverkere med kompetanse på rekonstruksjon og manuell trykking av historiske tapeter.

Grønbecks virksomhet er unik i Norge. I Europa er firmaet ett av under ti med samme kompetanse. Det er i det hele tatt uhyre få gjenværende håndverkere i verden som arbeider slik Grønbeck gjør. Noe som har bidratt til at hennes ferdigheter er blitt mer og mer etterspurt, både her til lands og i utlandet.

Det spesielle verkstedet har har etterhvert fått en portfolio det står stor respekt av. I Norge har Christiania levert tapeter til blant annet Sigrid Undsets hjem i Bjerkebæk, Jarlsberg hovedgård i Vestfold, Stiftsgaarden i Trondheim, Jugendstilsenteret i Ålesund og Nobelinstituttet i Oslo. Utenfor landegrensene kan de vise til kunder som Duncombe Park i Yorkshire, Det Kongelige Teater i Brygge, Belgia og Nordens Hus i Reykjavik.

Men, som Grønbeck påpeker, en behøver slett ikke være eier av et storslått historisk bygg for å bli kunde av Christiania. Det er nok å ønske seg noe litt utenom det vanlige til en vegg hjemme i stua. Mindre privatkunder har stått for en betydelig andel av økningen i omsetningen de siste årene.

Det er heller ikke noe krav at en har med seg en bestemt tapet som en ønsker å rekonstruere. Grønbeck har bygd opp en imponerende samling på mer enn tusen ulike mønstre som kunden fritt kan velge i. Mange er hentet fra ulike epoker i historien, andre er utviklet i samarbeid med kunstnere. Fargen på hvert enkelt tapet kan dessuten tilpasses husets interiør. For de som måtte ønske det, kan Grønbeck fungere som interiørkonsulent.

Metoden som brukes kalles silketrykk, en prosess som i de fleste tilfeller gir et svært autentisk og naturlig utseende. Malingen kan være vannbasert, oljebasert eller limbasert., mens selve mediet for trykkingen kan være alt fra papir, stoff og lerret til plast og metall. Velur er også en mulighet.

Spiren til verkstedets spede begynnelse var en forespørsel på begynnelsen av 80-tallet til Grønbecks far, David Brand, som er arkitekt og antikvar i Oslo. En av kundene ønsket å få trykket opp en spesiell tapet, men kunne ikke finne noen i Norge som tilbød slike tjenester. Dermed ble det til at Brand tok saken i egne hender.

Victoria vokste opp med denne virksomheten, og fattet tidlig interesse for håndverket. Alt som liten jente begynte hun å hjelpe faren på verkstedet.

- Jeg har vært facinert av dette så lenge jeg kan huske. Helt fra jeg var liten jente var jeg med pappa på jobb etter skoletid, smiler Victoria.

Etter å ha jobbet en tid i bokhandel besluttet hun i 1995 å si opp sin faste stilling og satse for fullt på det faren hadde startet. Det var ikke enkelt å ta avgjørelsen om å forlate den trygge fulltidsjobben, men for Victoria viste det seg å være det eneste rette.

- Et stort skritt var det, men jeg har aldri angret siden. Ingen oppdrag er like, påpeker hun.

1997 ble et nytt merkeår for Victoria. Da tok hun over den daglige driften av verkstedet, som på det tidspunktet ennå lå i Oslo. Omsetningen hadde da begynt å akselerere, og det var nødvendig å omorganisere.

Etterhvert følte Victoria og mannen hennes at de hadde fått nok av å bo i Oslo. Tilfeldighetene ville at de forelsket seg i et hus midt ute i skogen på Nordre Jeløy. Stort lengre unna storbylivet var det knapt mulig å komme, men begge fant seg vel til rette.

- Jeg var en ordentlig Oslo-jente som aldri hadde bodd utenfor bompengeringen. Det var en stor overgang – bare det å oppleve stillheten om natten var noe helt nytt. Men en får en helt annen inspirasjon her ute.

Først vurderte de å sette opp et verksted i tilknytning til den nye eiendommen. Men så begynte de å se nærmere på andre muligheter, og Røed Gaard var et av navnene på listen. En utførlig og meget formell forespørsel ble sendt, men svaret lot vente på seg.

En tid etter bestemte de seg for å besøke gården for å finne ut hvordan ting egentlig sto. Heldigvis traff de Hans Torer Mamen personlig, og det tok ikke mange minuttene før han var tent på forslaget.

- Han stolte på ”magefølelsen” og sa ja nesten med én gang. Neste spørsmål var ”Jeg har stor bil. Trenger dere hjelp?”, erindrer Victoria med et smil.

Deretter fulgte et halvt år på ”Stabburet” mens 2500 burhøns ble flyttet ut av det som skulle bli Victorias nye verksted.

- Det var helt utrolig hvordan det så ut i begynnelsen, men lokalene ble helt perfekte. Jeg fikk det akkurat som jeg ville, ler Victoria.

På den tiden var Røed ennå et relativt ukjent navn, og utleien av atelierer var så vidt kommet i gang.

- Det var er smått og intimt da jeg kom. Nå det det blitt langt flere av både leietakere og besøkende, men det er også veldig hyggelig. Vi er vel litt "på utstilling", vi som jobber her, men det må en finne seg i. Det er viktig for Røed Gaard som konsept at vi gjør vårt beste for å ta godt imot de som kommer hit, påpeker hun.

"Jungeltelegrafen" har vært en av de viktigste faktorene i utviklingen av virksomheten. Ingenting gir bedre markedsføring enn fornøyde kunder. Victoria gleder seg over at mange av dem er private.

- Privatkunder har et helt annet engasjement. Det å kunne bidra til å gjøre noen virkelig fornøyd gir en veldig god følelse, påpeker Victoria.

Ikke sjelden blir jobben en kombinasjon av detektivarbeid og håndverk. Ofte tar Victoria imot gamle tapetoriginaler som folk skal kvitte seg med, og det å undersøke slike kan være noe av det mest spennende ved hele virksomheten.

- På det meste har jeg funnet 22 ulike lag av tapeter i ett og samme stykke, forteller hun ivrig. For henne er slike funn en gullgruve av informasjon. Hvert lag isoleres, arkiveres og tegnes av.

En av trendene i senere år er at stadig flere av kundene er unge mennesker har gått lei av hvite vegger og minimalistisk enkelhet. Deres valg av tapet representerer en slags reaksjon på det som lenge har vært ansett som moderne.

- Noe av det som er nytt nå er at en velger å tapesere én av veggene i et kraftig barokkmønster. Foreldregenerasjonen hadde modernisering som ideal. Nå kommer de unge, og de vil tilbakeføre. Bevisstheten rundt stil er mye større enn før, forteller Victoria.

Selv om hun nå har oppnådd en relativt jevn strøm av kunder, har oppdragsmengden ofte gått i bølger. Victoria har forlengst innsett viktigheten av å ha tro på seg selv og sitt valg.

- Du må ha veldig mye is i magen. I noen perioder får en så mye å gjøre at en nesten ikke får puste. Andre ganger er det like før en begynner å lese stillingsannonser i avisene, ler Victoria.

Utfordringer og vanskeligheter til tross, Victoria er overbevist om at hun har funnet sin ”hylle” i livet. Atmosfæren og det sosiale samværet på Røed har bidratt mye til det. Der er livet slik det burde være, nesten for godt til å være sant.

- Jeg kan klype meg i armen og spørre meg selv: ”Er jeg virkelig så heldig?”. Røed er unikt, sier Victoria entusiastisk.